

Чайна Миевил

МОРЕЛСИ

София, 2013

Преводът е направен по изданието:

CHINA MIÉVILLE

RAILSEA

SUBTERRANEAN PRESS

Всички права запазени. Нито една част от тази книга не може да бъде размножавана или предавана по какъвто и да било начин без изричното съгласие на „Изток-Запад“.

Copyright © 2012 by China Miéville

© Светлана Комогорова-Комата, превод, 2013

© Издателство „Изток-Запад“, 2013

ISBN 978-619-152-334-4

ЧАЙНА
МИЕВИЛ

МОРЕЛСИ

Превод от английски
Светлана Комогорова-Комата

На Индиго

ИЛЮСТРАЦИИ

Голям южен кърт Стрегайско къртоловно благотворително дружество
Talpa ferox rex

Гол къртопльх Стрегайско къртоловно благотворително дружество
Heterocephalus smilodon glaber

**Костенурка
подземница** Стрегайско къртоловно благотворително дружество
Magnigopherus polyphemus

Мраволъв Стрегайско къртоловно благотворително дружество
Myrmeleon deinos

Бухал подземник Стрегайско къртоловно благотворително дружество
Athene cunicularia trux

Щипалка Стрегайско къртоловно благотворително дружество
Dermaptera monstrosus

Кръвожаден заек Стрегайско къртоловно благотворително дружество
Lepus cruentus

Тундров червей Стрегайско къртоловно благотворително дружество
Lumbricus frigidinculta

Дневен прилеп Стрегайско къртоловно благотворително дружество
Vespertilio diei

ГОЛЯМ ЮЖЕН КЪРТ
(*Talpa ferox rex*)

Възпроизведено с позволение на архива на
Стрегайското къртоловно благотворително дружество.
Предоставил: Чайна Миевил

ЧАСТ I

ПРОЛОГ

ТОВА Е РАЗКАЗ ЗА ЕДНО КЪРВАВО МОМЧЕ.

Ето го, той стои & се люшка неудържимо като фиданка, брулена от вятъра. Той е червен, съвсем червен. Де да беше боя това! Около всяко от стъпалата – червени локви; дрехите му, каквито & да са били някога на цвят, сега са все по-наситено алени; косата му стърчи подгизнала.

Само очите му се открояват. Бялото на всяко от тях почти сияе на фона на засъхналата кръв – електрически крушки в тъмна стая. Той се визира пламенно в нищото.

Положението не е толкова зловещо, колкото изглежда. Момчето не е единственият окървавен човек там: той е обкръжен от други, червени & подгизнали като него. & те пеят весело.

Момчето е объркано. Нищо не се е решило. Той си е мислел, че е възможно. Надявал се е този миг да внесе ясност. Ала главата му е все така пълна с пустота или & той не знае с какво.

Подрали сме. Разбира се, можем да започнем откъдето & да е: в това е красотата на плетеницата, тъкмо в това е смисълът. Но това откъде започваме или не започваме си влече последицията, & точно това място сега не е най-добрият избор. Да включим на заден: да оставим този локомотив да тръгне наобратно. Тъкмо до мига, преди момчето да се окървави, а там – да спрем & отново да поемем напред, за да видим как сме стигнали дотук, до червеното, до музиката, до хаоса, до голямата въпросителна в главата на един млад мъж.

ЕДНО

ОСТРОВ ОТ МЕСО!

Не. Да отстъпим малко назад.

Труп грамада?

Още малко.

Тук. Преди седмици, когато беше по-студено. Последните няколко дни – прекарани в безплодно моткане из скални проходи & в сините сенки на ледени канари, късни следобеди под небе от кремък. Момчето, все още не кърваво, гледаше пингвините. Взираше се в малките скалисти острови, настръхнали от сгушени птици, които пригладяваха мазните си пера & се тътреха заедно, за да им е спокойно & топло. Отдал им е вниманието си от часове. Когато най-сетне от високоговорителите горе екна звук, той се стресна. Беше аларменият сигнал, който той & останалите от екипажа на „Медис“ очакваха. Пращящ рев. После от интеркома се разнесе възклицанието:

– Ей го, фучи насам!

Мигновена трескава готовност. Зарязваха бърсалки, захвърляха гаечни ключове, напъхваха в джобовете си недописани писма & недоиздялани резби, с все незасъхналото мастило & в покритата си със стърготини недовършеност. Към прозорците, към перилата! Всички се наведоха & вятърът ги зашиба.

Екипажът примижаваше срещу мразовития вятър, взираше се над големите сивкаво-черни зъби. Те се люшкаха в такт с движението на „Медис“. Птици се стрелкаха край тях с надежда, но сега никой не подхвърляше остатъци.

Далече-далече, там, където перспективата събираше в едно линиите на старите релси, пръстта кипеше. Скали се блъскаха. Земята яростно се преподреждаше. Отдолу се разнесе заглушен от прахта вой.

Сред странни земни форми & отломки от древна пластмаса черната пръст внезапно се изду в могила & нещо издрапа навън. Такъв грамаден & черен звяр!

Издигна се то от бърлогата си сред облак от буци пръст & взривен тътен. Страшилище. То изрева, във въздуха се извиси. За един безумен миг увисна в празното в зенита на своя скок. Сякаш за да огледа. Сякаш да го видят колко е огромно. Най-сетне отново се стовари върху горния слой пръст, пропадна в нея & изчезна вдън недрата ѝ.

Къртът бе изплувал.

ОТ ВСИЧКИ ЗЯПАЧИ НА „МЕДИС“ никой не се звереше повече от Шам. Шам Йес ап Сурап. Едър младеж – същинска буца. Набит, невинаги похватен, с ниско подстригана кестенява коса – да си няма ядове. Вкопчен в илюминатора, забравил пингвините, лицето му надничаше от купето като слънчоглед, зажаднял за слънце. В далечината къртицата препускаше на плитко под земята, около метър под повърхността. Шам гледеше как тундрата се изкорубва, а сърцето му тракаше като колела по релсите.

Не, това не бе първият кърт, който е виждал. Бригади – както наричаха техните игриви групи – от големи колкото кучета екземпляри постоянно ровеха в Стрегайския залив. Пръстта между желязото & траверсите на пристанището вечно беше осеяна с къртичините & гърбовете им. Беше виждал & малките на по-едри породи, нещастни в земните аквариуми, докарани от ловци за Бъдни вечер на Каменноликите: бебета на къртове – тапи, & на къртове – лунни пантери, & на гърчещи се катраненолапи къртове. Ала големите, наистина големи, най-големите животни Шам ап Сурап бе виждал само на картинка, на занятията по лов.

Бяха го накарали да заучи наизуст подобен на стихотворение списък с другите имена на кърта – подкопник, талпа, кърт, къртица. Беше виждал размазани плоскографии & гравюри на най-грамадните животни. Схематични човечета бяха изобразени в мащаб, разтреперани, до убиеца – звездоносият, набръчкан кърт. А на последната страница, цялата в белези от пръсти, страница, нагъната като акордеон, за да подчертае размера, бе изобразен левиатан & до него драскулката, изобразяваща човече, изглеждаше като петънце. Големият южен кърт, *Talpa Ferox Rex*. Това бе животното, което ровеше пред него. Шам потръпна.

Земята & релсите бяха сиви като небето. Близо до хоризонта нос, по-голям от самия него, отново разрови земята. Звярът струпа къртичина до нещо, което отначало Шам взе за изсъхнало дърво, а после разбра, че е някаква ръждясала метална подпора, катурнала се в стари времена, щръкнала нагоре като крака на умряло бръмбарово куче. Дори & тъй надълбоко сред студа & отпадците имаше останки от крушения.

Екипажът бе увиснал по камбуза на „Медис“, люлееше се между вагоните & върху наблюдателните платформи & набиваше напористо крак над главата на Шам. „Слушам, слушам, слушам, капитане...“ – избъбри от високоговорителите гласът на Сундер Наби, дежурния по вахта. Капитанът сигурно бе задал въпрос по уоки-токито & Наби сигурно бе забравил да превключи на частен разговор. Той излъчи отговора си пред целия влак, сред шума на тракащите зъби & тежкия питмански акцент: „Голям нерез, капитане. Много месо, мас, кожа. Вижте го какъв е бърз...“

Линията кривна, „Медис“ маневрира, вятърът натика в устата на Шам хапка дизелов въздух. Той се изплю в храсталака покрай релсите.

– А? Ами *черен* е, капитане – отвърна Наби в отговор на нечуто запитване. – Разбира се. Хубав тъмен кърт, черен.

Пауза. Целият влак като че се сконфузи. После:

– Така... – Това беше нов глас. Капитан Абакат Нафи се подключи. – Внимание. Кърт. Видяхте го. Спирачи, стрелочници: на позиция. Харпунджии: готови. Готовност за спускане на вагонетки. Увеличете скоростта.

„Медис“ ускори ход. Шам се опита да се вслуша през краката си, както го бяха учили. Промяна, реши той, от *шрашиаа* към *драг'ндрагун*. Изучаваше наименованията на тракането на колелетата.

– Как върви лечението?

Шам се завъртя. Д-р Лиш Фремло се взираше в него от прага на купето. Слаб, на години, енергичен, изкорубен като брулените от вятъра скали, докторът гледаше Шам изпод чорлавата си коса с цвят на пистолет. „Ох, опазили ме Каменноликите – помисли си Шам. – От колко време си там?“ Фремло огледа разхвърляните вътрешности от дърво & плат, които Шам бе извадил от кухия корем на манекен & които досега несъмнено би

трябвало да е етикетирал & заменил, а те все още се вър-
галяха навсякъде.

– Работа, докторе – отвърна Шам. – Малко се... Има-
ше...

– А... – Фремло трепна, щом видя пресните разрези, нанесе-
ни от Шам с джобното му ножче по кожата на модела. – Що за
невярна болест си лепнал на клетника, Шам ап Сурап? Може би
е редно да се намесе. – Докторът вдигна безапелационно пръст
& заговори, не грубо, с онзи съдържан, звучен глас: – Студентски-
ят живот не е блясък & искри, знам. Вземи да научиш две неща.
Едното е да... – Фремло направи леко движение. – Да се успоко-
иш. А другото е какво може да ти се опрости. Това е първият го-
лям южняк за това пътуване, което ще рече, твоят първи южняк
изобщо. Никой – включително аз – & гонадите на влаков маймун
не дава в момента за това дали се упражняваш или не.

Сърцето на Шам затупа учестено.

– Давай – подкани го докторът. – Само недей да се пречкаш.

ШАМ ИЗПЪШКА ОТ СТУД. ПОВЕЧЕТО от екипажа бяха облечени в
кожи. Дори & Рай Шосундер, който на минаване го изгледа важно-
важно, имаше приличен заешки елек. Рай беше по-малък & като
каютен прислужник – технически по-долу в йерархията на „Мед-
ис“ & от Шам, но беше стъпвал на релси & веднъж преди това,
което в парцаливата меритокрация на къртоловния влак му дава-
ше предимство. Шам се сгуши в евтиното си яке от кожа на вомбат.

Екипажът се блъскаше по пътеките & товарните платформи,
въртеше лебедки, точеше остриета, смазваше колелетата на за-
копчаните вагонетки. Високо горе Наби се люлееше в кошницата
си под балона наблюдателница.

Бойза Гоу Мбендей, първият помощник, стоеше на наблю-
дателната платформа на покрива на последния вагон. Той беше
мършав, мургав & енергичен нервак със сплъстена от насрещния
вятър рижа коса. Проследяваше напредъка им по карти & мър-
мореше на жената зад него. Капитан Нафи.

Нафи наблюдаваше кърта през огромен телескоп. Държеше
го стабилно до окоето си въпреки размерите му & въпреки че го
крепеше с една ръка – със силната си десница. Не беше висока,
ала привличаше погледа. Бе стъпила здраво в боеподобна поза.
Дългата ѝ побеляла коса бе привързана назад с панделка. Тя не

помръдваше, а кафявото ѝ, покрито с петна от старост палто се развяваше около нея. По обемистата ѝ механична лява ръка примигваха лампички. Металът & слоновата кост по нея прищракваха & трептяха.

„Медис“ тракаше през заснежената равнина. Вдигна скоростта & от *драг'ндрагун* премина в друг ритъм. Покрай скали, пукнатини & плитки пропасти, покрай струпани тайнствени вехти останки.

Светлината вдъхваше благоговение на Шам. Той погледна нагоре, към две или повече мили свеж въздух & през него – към грозната кълбяща се граница на вредоносните облаци, отбелязваща горното небе. Храсти, шипести & черни като желязо, профучаваха покрай тях, а понякога & парчета истинско желязо, стърчащи там от погребани древни времена. Докъдето очи видят, до & отвъд хоризонта във всички посоки гледката бе покрита с плетеница от безкрайни & безбройни релси.

Морелсите.

Дълги прави участъци, тесни завои; метални релси върху дървени траверси, които се застъпваха, виеха се в спирали, пресичаха се в метални възли; отклоняваха се във временни странични коловози, които достигаха до главни линии & отново се вливаха в тях. Тук железопътните линии се разстилаха & оставяха между тях метри непокътната земя; там се приближаваха толкова едни до други, че Шам можеше да прескача от една на друга, въпреки че тази идея го разтрисаше по-силно & от студа. Там, където се събираха – линии се засичаха с линии под два̀сет хиляди ъ̀г̀ла – имаше механизми, всякакви видове стрелки: У-образни разклони, преплетени коловози за разминаване, глухи линии, прелези, единични & двойни отклонения. А на приближаване към всички тях изникваха семафори, стрелки, приематели или ръчни превключвачи.

Къртицата се гмуркаше под плътната почва или камъка, по който минаваха тези релси, & изпъкналата бразда от пръст, отбелязваща преминаването ѝ, изчезваше & отново се надигаше & нагъваше земята между метала. Насипът на дирята ѝ описваше прекъснатата линия.

Капитанката вдигна микрофон & даде инструкции с прашащ глас:

– Стрелочници, на позиция!